

Region Blekinge, Region Kalmar län, Region Kronoberg, Karlskrona kommun, Kalmar kommun och Växjö kommun

Sydosttriangeln

- En territoriell strategi för hållbar urban utveckling i sydöstra Sverige

REGION
BLEKINGE

REGION
KRONOBERG

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

Växjö
kommun

KARLSKRONA
KOMMUN

Innehåll

Innehåll	1
1 Inledning	3
1.1 Målsättning	4
2 Bakgrund	5
2.1 Territoriellt fokus och geografisk avgränsning	8
3 Nulägesanalys	10
Effektmål 1:	10
Effektmål 2:	12
Effektmål 3:	15
3.1 Koppling befintliga styrdokument och överenskommelser	16
4 Insatser	18
5 Implementering, styrning och uppföljning	23
5.1 Framtagande av strategin	23
5.2 Organisation och medverkande aktörer i genomförandet av strategin	24
5.3 Styrning	25
5.4 Uppföljning, utvärdering och implementering	25
6 Finansiering och budget	27
6.1 Budget	27
7 Slutnoter	28

1 Inledning

Karlskrona, Kalmar och Växjö är de tre största tillväxtmotorerna i sydöstra Sverige. Det är i dessa städers arbetsmarknadsregioner de flesta av sydostregionens arbetstillfällen finns, där de flesta nya jobben skapas, där specialkompetenserna finns och där branschbredden är som störst. Det är också i dessa städer som de flesta högre utbildningarna erbjuds samt där kulturutbudet är som störst.

Trots att de tre tillväxtmotorerna och dess tillhörande arbetsmarknader utvecklats olika under en lång tid står de nu inför liknade utmaningar. De lokala arbetsmarknadsregionerna har inte växt nämnvärt sedan 1990, regionens befolkning är åldrande och prognostiseras inte att öka i någon större utsträckning samtidigt som arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens. Dessa utmaningar skiljer sydostregionen från andra delar av södra Sverige, och gör att det finns stort behov av ett närmare samarbete över de tre länsgränserna. Som regeringens särskilda utredare påpekar i sin delrapport är utmaningarna för tillväxten, är delar av sydostregionen att jämföra med den i Norrbotten och Västerbottens län¹.

Flera utredningar har de senaste åren slagit fast att ett ökat funktionellt utbyte måste till för att tillväxtmotorerna ska kunna fortsätta att utvecklas och bidra till hela sydostregionens och Sveriges konkurrenskraft. Samtidigt är sydostregionen en naturlig geografi för att hantera utmaningar kopplat till klimatomställning, klimatanpassning samt omställningen till ett mer digitalt samhälle. Utmaningar som måste hanteras för att denna del av Sverige även fortsättningsvis ska vara en attraktiv plats att besöka, leva och verka i. Strategin tar avstamp i dessa slutsatser och pekar ut en målbild för samverkan inom ett triangelformat geografiskt område som binder samman de tre residensstäderna i sydost. De städer och orter som ingår i sydosttriangeln är spridda över tre län, nio kommuner två NUTS-regioner och två civilområden. Därutöver ingår ytterligare fyra kommuner i Kalmar, Växjö och Karlskronas lokala arbetsmarknadsregioner.

Även om det finns samverkansarenor, där Regionsamverkan i Sydsverige utgör en av de mest betydelsefulla, så innebär de administrativa avgränsningarna en stor utmaning för samverkan. I de nya civilområdena tillhör Kronoberg och Blekinge det södra medan Kalmar tillhör det sydöstra civilområdet. Inom strukturfondspartnerskapen däremot ingår Kalmar och Kronoberg i samma medan Blekinge är anvisade till Skåne för att hitta samarbetspartners till EU-finansierade projekt. Eftersom de funktionella sambanden är oberoende av denna typ av uppdelningar finns stort behov av en gemensam strategi för att identifiera och samordna insatser av gränsöverskridande karaktär.

Sydosttriangeln – Territoriell strategi för hållbar urban utveckling i sydöstra Sverige har tagits fram inom ramen för en utlysning för framtagande av Territoriella Strategier för Hållbar Urban Utveckling inom det Nationella Regionalfondsprogrammet. Strategin har tagits fram och ägs gemensamt av Region Blekinge, Region Kalmar län och Region Kronoberg samt Kalmar kommun, Karlskrona kommun och Växjö kommun. Under framtagandeprocessen har bland annat representanter från näringsliv, akademi, kommunal, regional och statlig nivå konsulterats. Att etablera en levande process som leder till åtaganden av alla dessa parter är nyckeln till framgång. Strategin kommer att skickas till Tillväxtverket i april 2024 för utvärdering. Om strategin blir godkänd kommer det att vara möjligt att via utlysningar hos Tillväxtverket söka stöd för att förverkliga insatserna fram till 2030.

1.1 Målsättning

Den övergripande ambitionen för samarbetet är att främja en hållbar samhällsutveckling genom att bättre integrera sydöstra Sveriges arbetsmarknadsregioner och därmed öka livskvaliteten och skapa konkurrenskraft. Målbilden fram till 2030 är att sydostregionen i större utsträckning ska uppfattas som en gemensam – och större - geografi för arbete, studier och kultur. Det ska finnas ett utvecklat samarbete mellan regionens ledande aktörer som leder mot en hållbar- och digital omställning.

För att nå denna målbild har tre långsiktiga effektmål formulerats. Dessa mål kommer att vägleda insatserna under strategins genomförande fram till 2030.

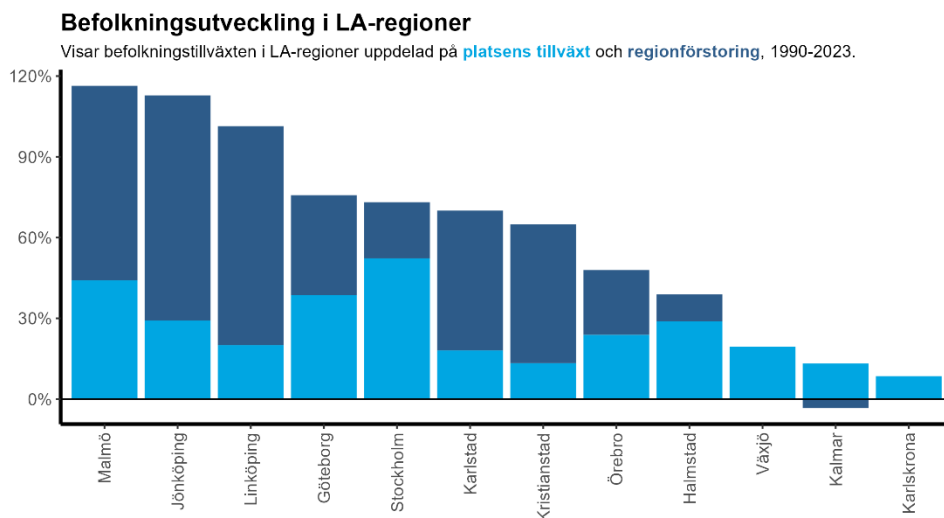
1. Det finns en etablerad struktur för samarbete och kunskapsutbyte inom sydostregionen - för ökad attraktivitet, innovationer och konkurrenskraft.
2. Tillgängligheten inom sydostregionen har ökat genom digitala, fysiska och rumsliga insatser.
3. En samlad sydostregion står bättre rustad för att minska utsläppen av växthusgaser, skydda ekosystem och möta de utmaningar ett förändrat klimat innebär.

2 Bakgrund

Den territoriella strategin har sin upprinnelse i de slutsatser som presenterats i *Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige* (2023) som är framtagen på uppdrag av Regionsamverkan Sydsverige. En av rapportförfattarnas viktigaste slutsatser är att trenden att arbeten, invånare och kapital koncentreras till de största arbetsmarknadsregionerna av allt att döma kommer fortsätta, och att mindre arbetsmarknadsregioner behöver förhålla sig till detta genom att bli mer ihopkoppladeⁱⁱ. En konklusion som också återfinns i flera andra analyserⁱⁱⁱ.

För att sydostregionen på bästa sätt ska kunna bidra till den gröna och digitala omställningen behöver regionen bli mer attraktiv att investera i, samt att bo och flytta till. Kunskapsdelningen mellan aktörer i regionen behöver också öka för att bättre ta vara på de resurser och den kunskap som finns. För att detta ska ske krävs ett större utbyte mellan regionens tre tillväxtmotorer, och dess tillhörande lokala arbetsmarknadsregioner. Ett utbyte som måste ske samtidigt som utsläppen av klimatpåverkande utsläpp minskar.

Karlskronas, Kalmars, och Växjös arbetsmarknadsregioner är jämfört med storstädernas arbetsmarknader små, både sett till invånare och arbetstillfällen. Sedan 1990-talet har de dessutom utvecklats svagare än de flesta andra jämförbara arbetsmarknadsregioner med en tillväxt inom de lokala arbetsmarknaderna som varit under riksgenomsnittet.

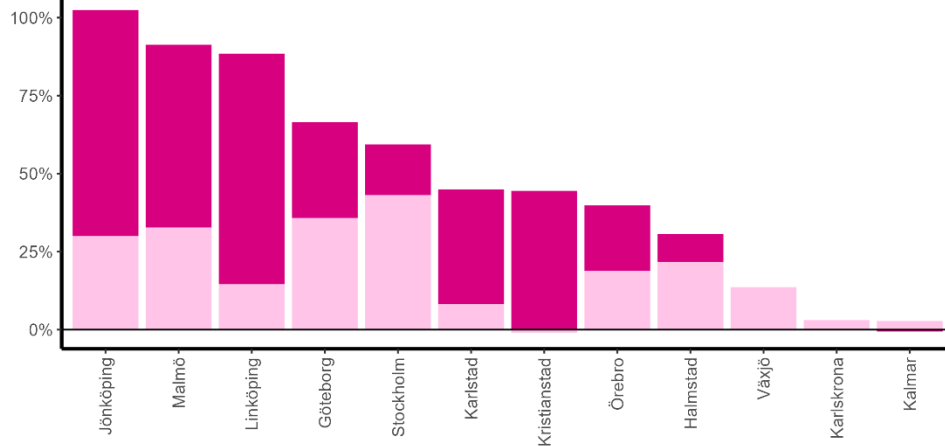

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

Figur 1 visar befolkningsutvecklingen i Karlskronas, Kalmars och Växjös LA-regioner jämfört med andra arbetsmarknadsregioner i södra Sverige. (Kalmars minskning beror på att LA-regionen förlorat Mönsterås kommun till Oskarshamns LA-region).

Sysselsättningsutveckling i LA-regioner

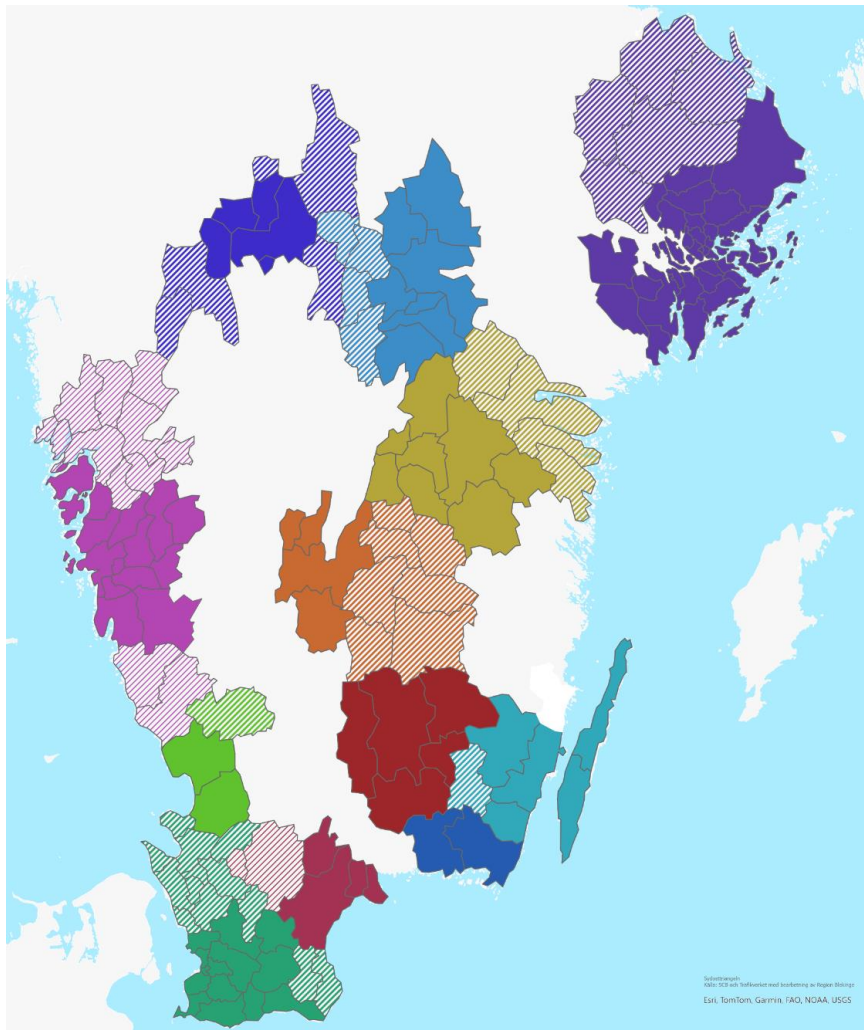
Visar sysselsättningstillväxten i LA-regioner uppdelad på **platsens tillväxt** och **regionförstoring**, 1990-2022.

Källa: SCB och bearbetning av Region Blekinge.

Figur 2 visar sysselsättningstillväxten i Karlskrona, Kalmar och Växjös LA-regioner, jämfört med andra LA-regioner i södra Sverige.

En bidragande orsak till den svagare utvecklingen är att det inte skett någon märkbar regionförstoring i sydost på över 30 år^{iv}. Samtidigt har jämförbara arbetsmarknadsregioner vuxit kraftigt genom att utvidga sitt upptagningsområde under samma tidsperiod.

Figur 3 Regionförstoring mellan 1990 och 2022. Helfärgade ytor visar regionernas storlek 1990. Streckade ytor visar utvidgningen fram till 2021. (Kalmars LA-region har förlorat Mönsterås kommun till Oskarshamns LA-region. Därför visas inte Mönsterås kommun i kartan). Källa: SCB med bearbetning av Region Blekinge.

I sydost har Karlskronas, Kalmars, och Växjös arbetsmarknadsregioner nästan enbart vuxit tack vare att residensstäderna ökat i befolkning och i antal arbetstillfällen. Under perioden 1990–2023 har både Växjö och Kalmar kommun haft en större befolkningstillväxt än riksgenomsnittet. Vilket enbart 11 andra kommuner utanför storstadsregionerna haft under samma period. Karlskrona har också vuxit men under riksgenomsnittet. I övriga delar av de lokala arbetsmarknadsregionerna är det inte sällan invandringen som kompenserat för ett negativt födelsenetto och ett negativt inrikes flyttnetto. På så vis har invandring ofta bidragit till en liten befolkningsökning, eller till att befolkningsminskningen inte blivit så stor^v. Framöver prognostiserar dock Statistikmyndigheten SCB att invandringen ska avta^{vi}. Detta kommer påverka befolkningsutvecklingen, befolkningens sammansättning och dess rumsliga fördelning i dessa tre arbetsmarknadsregioner eftersom ett negativt inrikes flyttnetto inte på samma sätt kommer kompenseras av ett positivt invandringsnetto så som det på flera ställen gjort de senaste 33 åren. Fram till 2030 prognostiseras enbart tre av 13 kommuner i Sydostregionen växa befolkningsmässigt medan resterande 10 förväntas minska i befolkning. Trots detta väntas den geografi som utgör Sydosttriangeln växa med 2 procent och Sydostregionen som helhet med 1 procent, mycket tack vare tillväxt i tillväxtmotorerna^{vii}. Sysselsättningstillväxten har mellan 1990 och 2022 legat under eller strax under riksgenomsnittet i hela sydostregionen förutom i Växjö- och i Mörbylånga kommun^{viii}. Att stärka tillväxtmotorerna och kringliggande kommuners attraktionskraft för inrikes inflyttare kommer därför bli avgörande för att säkra kompetensförsörjningen och sysselsättningstillväxt framöver. På de platser där det inte är möjligt är det angeläget att utveckla innovativa lösningar för att hitta nya användningsområden för till exempel bostäder och industriområden, för att behålla platsens attraktivitet och funktion trots ett minskat befolkningsunderlag.

Ökad attraktivitet och ökad inflyttning är viktigt för att kunna frigöra resurser och attrahera den kompetens som behövs till den gröna och digitala omställningen. Idag visar SCB:s befolkningsprognoser att sydostregionens befolkningsutveckling, om ingenting sker, går mot att färre ska försörja fler^{ix}. Det kommer i så fall påverka försörjningskvoterna i regionen negativt. Försörjningskvoter som redan nu är högre och har vuxit snabbare än i andra jämförbara lokala arbetsmarknadsregioner^x.

En viktig faktor när det kommer till att attrahera och behålla kompetens är vilka karriärmöjligheter det finns på platsen^{xi}. I en mer integrerad och sammankopplad sydostregion är branschbredden större^{xii} samt arbetstillfällena^{xiii} och därmed karriärmöjligheterna fler. Karlskronas, Kalmars och Växjös arbetsmarknader kompletterar varandra väl med delvis olika branschstrukturer, men också liknande specialiseringar^{xiv} som gör att sydostregionen vid en bättre integrering kan bli ett alternativ för större grupper av inflyttare och medflyttare samt ge bättre förutsättningar för karriärmässig utveckling. Det kan underlätta kompetensförsörjning och matchning i regionen, stärka små och medelstora företags konkurrenskraft och bidra positivt till den gröna och digitala omställningen.

Ett mer integrerat och hållbar sydost är viktigt också för att kompetensförsörja flera *statliga* satsningar inom försvar och säkerhet samt inom grön och digital omställning. Exempel på sådana satsningar är upprustningen av försvaret i

Karlskrona och Kallinge, upprustningen av civilförsvaret, produktionen av försvarsmateriell vid bland annat varvet i Karlskrona och utanför Växjö, satsningen på digital infrastruktur för E-hälsa vid E-hälsomyndigheten i Kalmar och på Linnéuniversitetet, satsningen på nationell säkerhet genom etablering av häkte och anstalt i Kalmar samt satsningar på forskning och utbildning inom bland annat marinteknik och grön omställning som sker vid Blekinge Tekniska högskola, NATO DIANA och Linnéuniversitetet, med mera.

Om sydostregionen får förutsättningar att utveckla sina funktionella samband kommer det bidra till att stärka små och medelstora företags möjlighet till kompetensförsörjning och Sveriges konkurrenskraft. Samtidigt kan takten i klimatomställning, klimatanpassning och digitaliseringen i regionen öka genom att resurser och kompetens tillförs området. Såväl staten som regioner, kommuner och näringslivet har därför mycket att vinna på att förbättra utbytet mellan Karlskronas, Kalmars och Växjös arbetsmarknadsregioner.

En bred vilja till samarbete i sydost

Det finns en uttalad politisk vilja från kommunstyrelsernas ordförande i Karlskrona, Kalmar och Växjö att koppla sig samman^{xv}. Samtidigt som såväl Region Blekinge, Region Kalmar län, Region Kronoberg samt Karlskrona kommun, Kalmar kommun och Växjö kommun politiskt har tagit beslut om att gemensamt sända in föreliggande strategi (Bilaga 1).

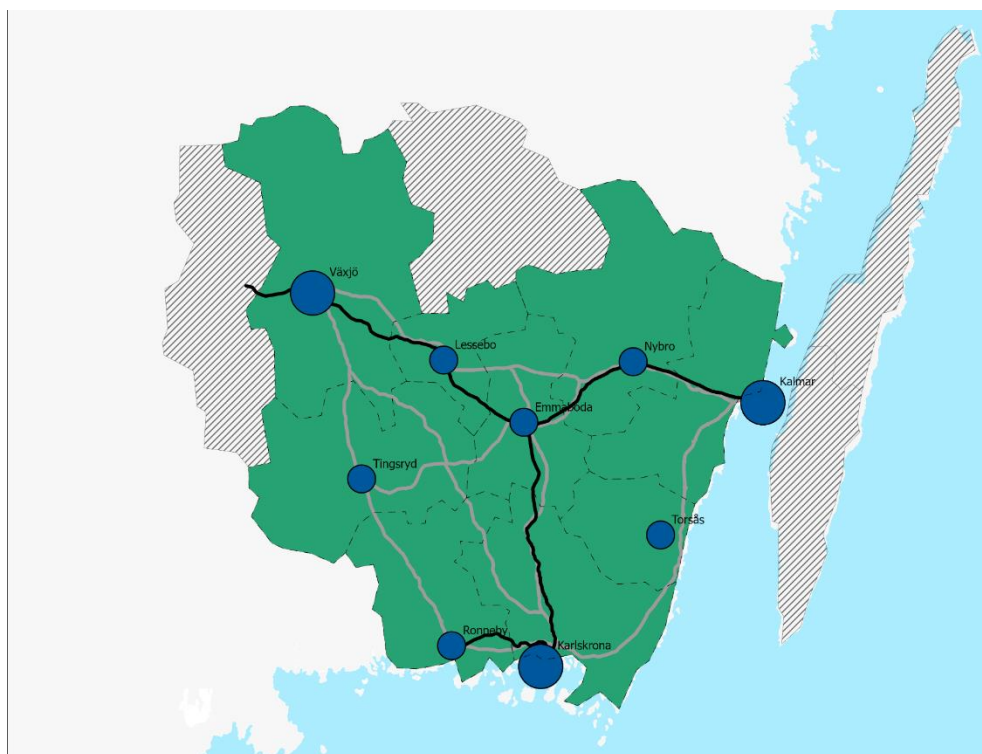
Behovet av ett ökat utbyte i sydost beskrivs även i Region Blekinges^{xvi}, Region Kalmar läns^{xvii} och Region Kronobergs^{xviii} regionala utvecklingsstrategi. Detta behov lyfts även i respektive regions strategi för smart specialisering^{xix,xx,xxi} och i Karlskrona kommuns^{xxii} och Kalmar kommuns^{xxiii} översiktsplaner. Det lokala näringslivet lyfter dessutom behovet av regionförstoring för att klara kompetensförsörjningen genom bland annat Sydsvenska Industri- och Handelskammaren i sin analys av regionen^{xxiv}.

Trots behovet av ett utökat samarbete i sydost, har det fram till nu *saknats* en samlad strategi och ett formaliserat sydostsamarbete. Det finns visserligen exempel på samarbeten mellan de tre länen inom enskilda områden såsom kollektivtrafik och infrastruktur^{xxv,xxvi}. Det finns också ett bredare mellanregionalt samarbete i Sydsverige, Regionsamverkan Sydsverige^{xxvii}, inom vilket mycket av det samordnande arbetet vad gäller regional utveckling, infrastrukturplanering, kollektivtrafik och kultur behandlas. Utgångspunkten för Regionsamverkan Sydsverige är dock ett *syd-perspektiv* och inte *sydost-perspektiv*. Vidare har inte grön- och digital omställning haft samma fokus i Regionsamverkan Sydsverige som det har i sydostsamarbetet, där grön- och digital omställning är drivkraften bakom regionförstoringen. Sydostsamarbete verkar där med på en annan geografisk skala och med annat syfte än vad Regionsamverkan Sydsverige gör. Ett sydostsamarbete sätter de många kommun- och regionspecifika satsningarna på kompetensförsörjning, inflyttning, hållbart resande, digitalisering, cirkulär ekonomi, små och medelstora företags utveckling och forskning och utveckling med mera i ett för dem som är bor och verkar i sydostregionen mer naturligt sammanhang, bortom läns- och kommun- och NUTS-gränser.

2.1 Territoriellt fokus och geografisk avgränsning

Sydostsamarbetet sker inom de geografiska område som binder samman de tre tillväxtmotorerna Karlskrona, Kalmar och Växjö och dess lokala

arbetsmarknader. Projektägare är Karlskrona kommun, Kalmar kommun, Växjö kommun samt Region Blekinge, Region Kalmar län och Region Kronoberg. Även om detta är en strategi för *hållbar urban utveckling* i sydöstra Sverige, där tillväxtmotorerna Karlskrona, Kalmar och Växjö driver regionens utveckling, så är det viktigt att också involvera de övriga 10 kommuner som ingår i de lokala arbetsmarknadsregionerna. Hur dessa kommuner och regioner som helhet klarar av att möta den gröna och digitala omställningen kommer påverka också den urbana utvecklingen i Karlskrona, Kalmar och Växjö. Exempel på detta är hur pendlingens-, infrastrukturens-, energisystemens-, konsumtionens-, avrinningsområdenas geografi överskrider många administrativa gränser och på olika sätt påverkar möjligheterna till urban utveckling i städerna.

Figur 4 Kartbild över Sydosttriangelns geografi. Helfärgade kommuner i grönt ingår i sydosttriangeln. Streckade kommuner ingår i Kalmar respektive Växjös lokala arbetsmarknadsregioner och utgör sydstregionen. Källa: SCB och Trafikverket med bearbetning av Region Blekinge.

3 Nulägesanalys

Effektmål 1: Det finns en etablerad struktur för samarbete och kunskapsutbyte inom sydostregionen - för ökad attraktivitet, innovationer och konkurrenskraft.

Några år efter att Öresundsbron invigdes 2000 etablerades *Öresundsinstittutet* för att för att med hjälp av analys, fakta, nätverk och konferens samt nyheter förmedla en samlad bild av Öresundsregionen på tvärs över lands- och kommungränser^{xxviii}. Utan en gemensam förståelse för en region och hur de som bor, verkar och besöker regionen tänker och agerar är det svårt att arbeta tillsammans för en bättre integration och mer samarbete. Det finns likheter mellan sydostregionen och Öresundssamarbetet i behovet av att överbygga administrativa- och mentala gränser för att vidga förståelsen av vad en region kan vara.

Trots att kommunerna i sydost på ett liknande sätt kommer drabbas av ett förändrat klimat, och har behov av att skynda på strukturomvandlingen till ett grönt och digitalt samhälle samt att behålla och attrahera kompetens, har det saknats en struktur för samarbete. Det har gjort att det finns en begränsad kunskap om vilka initiativ som tas i de angränsande arbetsmarknadsregionerna.

För att kunna möta de utmaningar regionen står inför har arbetsgruppen genom intervjuer, workshops och en genomgång av regionernas och kommunernas strategiska dokument därför funnit att behovet av ökad mellanregional kunskap är stort. Både genom att befintlig kunskap delas och kommuniceras bättre men också genom inhämtning av ny kunskap.

Först och främst behövs en bättre översikt över de många projekt som initieras inom grön- och digital omställning och initiativ som tas för att öka platsers attraktivitet. Detta för att kunna finna synergier, utbyta erfarenhet och öka tempot i omställningen genom att skapa stordriftsfördelar. Sydostregionen som helhet behöver också bättre både kvalitativ och kvantitativ förståelse för hur flyttmönstren ser ut och vad som driver flyttbeslut. Vilka krav och önskemål finns på bostäder och lokala livsmiljöer, kultur- och fritidsutbud med mera bland olika grupper och hur kan aktörer i sydost gemensamt arbeta för att tillgodose dessa? Idag delar till exempel de tre tillväxtmotorerna utmaningen med att jämförelsevis få studenter stannar (17 procent på Blekinge tekniska högskola och 33 procent på Linneuniversitetet^{xxix}) kvar i länen efter färdiga studier. Det är väsentligt lägre andel än på många andra jämförbara platser. För regionen innebär det många gånger att det blir svårare för de lokala små och medelstora företagen att finna rätt kompetens.

Ett hinder för att attrahera och behålla invånare kan vara begränsade karriärmöjligheter^{xxx} samt att det kan vara svårt för en eventuell medflyttare att finna ett passande arbete. En ökad förståelse för sydostregionens nuvarande och potentiella arbetsgivare och arbetstagares behov och önskemål kan komplettera de många lokala och regionala bo-kvar och inflyttarkampanjerna som idag saknar ett storregionalt perspektiv^{xxxi,xxxii}. Var för sig är Karlskronas (95 700), Kalmars (135 500) och Växjö (147 300) lokala arbetsmarknader små i jämförelse med Stockholms, Göteborgs och Malmös^{xxxiii}, men tillsammans står sig regionen bättre i konkurrensen.

För att få till en ökad integration av arbetsmarknaderna i sydost krävs bättre förståelse för hur de tre tillväxtmotorerna interagerar med varandra och sin omgivning. Bortsett från ombordräkningar på kollektivtrafiken, registeranalys över var folk bor och arbetar^{xxxiv}, samt Trafikverkets uppskattningar av årsdygnstrafiken på regionens vägar^{xxxv}, finns ingen uppdaterad information om hur resandet mellan länen ser ut i sydost i olika ärenden och hur resorna sker. De nationella och regionala resvaneundersökningar som finns är antingen för gamla, har för få respondenter i de gränsöverskridande relationerna eller saknar ett gränsöverskridande perspektiv^{xxxvi}. Det saknas också kunskap om hur de mentala kartorna för arbete, studier, fritid, handel och affärer ser hos dem som bor, verkar och besöker regionen. Det innebär att den information som krävs för att kunna ta fram en plan för hur utbytet mellan tillväxtmotorerna på kort sikt ska kunna öka, först måste inhämtas. Förutsättningarna för att göra detta på ett digitalt och resurseffektivt sätt har närmast genomgått en revolution på bara några år. Numera kan resmönster och annan kvantitativ information hämtas från mobilmastdata^{xxxvii}, kollektivtrafik^{xxxviii}, bilar^{xxxix}, uppkopplade småfordon och drönare^{xl}. AI kan också användas för att transkribera och sortera i kvalitativa data vilket ger nya möjligheter för att hämta information från intervjuer i större skala^{xli}. Det ger sydostregionen goda förutsättningar att på ett digitalt och innovativt sätt närma sig frågeställningen.

Precis som sydostregionens aktörer behöver bli bättre på att samla in digitala data för att förbättra sina beslutsunderlag, behöver aktörer i sydost också bli bättre på att dela information öppet. Inte minst för att på så sätt ge fler möjlighet att komma på lösningar, underlätta för gränsregionala beslut, för ökad öppenhet och ett ökat demokratiskt deltagande men också för att ge näringslivet – de små och medelstora företagen - goda förutsättningar för att utveckla produkter. Att verka för detta ligger i linje med Sveriges digitaliseringspolitik^{xlii} och digitaliseringsstrategi^{xliii}. Idag saknas en översikt över hur sydostregionen står sig när det kommer till att dela öppna data: Vilka är regionens styrkor, svagheter och möjligheter när det kommer till digitalisering?

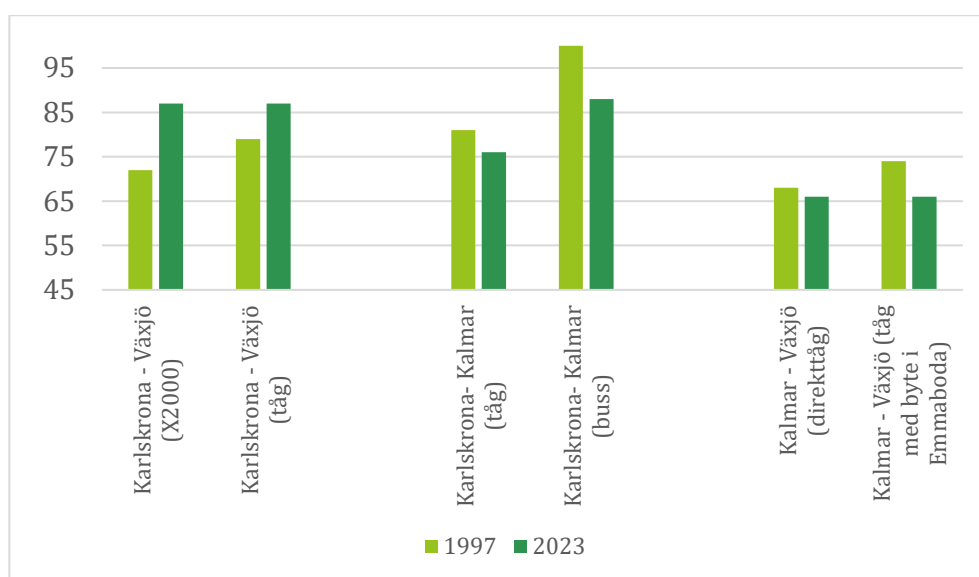
Att den digitala infrastrukturen fungerar och är tillgänglig är av stor strategisk betydelse för sydostregionen. Hackerattacker som under 2023 och 2024 drabbat både Kalmar kommun^{xliv} och Region Blekinge^{xlv} visar på hur sårbara system kan vara. Även konsekvenser från ett förändrat klimat så som intensiva skyfall, översvämningar, värme och bränder väntas kunna skada den digitala infrastrukturen. Ett ökat samarbete mellan olika aktörer kan hjälpa till att öka motståndskraften^{xlvi}.

Den möjlighet till distansarbete som allt fler fått de senaste åren gör att fler kan ta arbete längre ifrån hemmet. Det öppnar upp möjligheter både för individer och för företag i regionen. I sydosttriangeln är det runt 24 procent av den arbetsföra befolkningen som har arbeten som går att utföra på distans^{xlvii}, men långt färre än så arbetar utanför sin arbetsmarknadsregion. 2021 var det några 1000 personer, i de tre lokala arbetsmarknadsregionerna vars inkomst upptjänades i antingen Stockholm, Göteborgs eller Malmö-Lundregionen^{xlviii}. För att öka karriärmöjligheterna, möjliggöra för fler att bo kvar och flytta till regionen och utöka utbytet mellan de tre residensstäderna är distansarbete ett viktigt verktyg. Aktörer i sydost har därför ett gemensamt intresse i att utforska hur distansarbetet ska möjliggöras för fler, bli mer attraktivt och socialt inkluderat i lokal- eller centrumsmiljön, och därigenom bli mer socialt hållbart och uthålligt över tid.

Sammantaget behövs ett större kunskapsutbyte och kunskapsuppbyggnad inom sydostregionen - för ökad attraktivitet, innovationer och konkurrenskraft för att möjliggöra initiativ som bidrar till nödvändig strukturförändring.

Effektmål 2: Tillgängligheten inom sydostregionen har ökat genom digitala, fysiska och rumsliga insatser.

Tillgängligheten påverkas både av var bostäder, arbetsplatser, fritidsaktiviteter, service med mera är lokaliserade såväl som vilka möjligheter det finns att nå dessa och hur lång tid det tar. Den faktiska restiden mellan de tre tillväxtmotorerna har inte minskat nämnvärt sedan 1997, varken med bil^{xlix} eller kollektivtrafik. I vissa fall har den till och med ökat. Restiden har aldrig varit under den tröskel på 45 minuter som historiskt sett visat sig vara en gräns för den stora massan av pendlare när de kommer till regionförstoring^l.

Figur 5 Restidsförändringen i minuter med kollektivtrafik mellan tillväxtmotorerna i sydost. 1997 jämfört med 2023. Karlskrona – Växjö (X2000) avser restiden 1997 när det gick X2000 mellan Karlskrona och Växjö, det gör det inte 2023 därför jämförs också situationen med lokaltågen 1997 i stapeln bredvid. Källa: Region Blekinge.

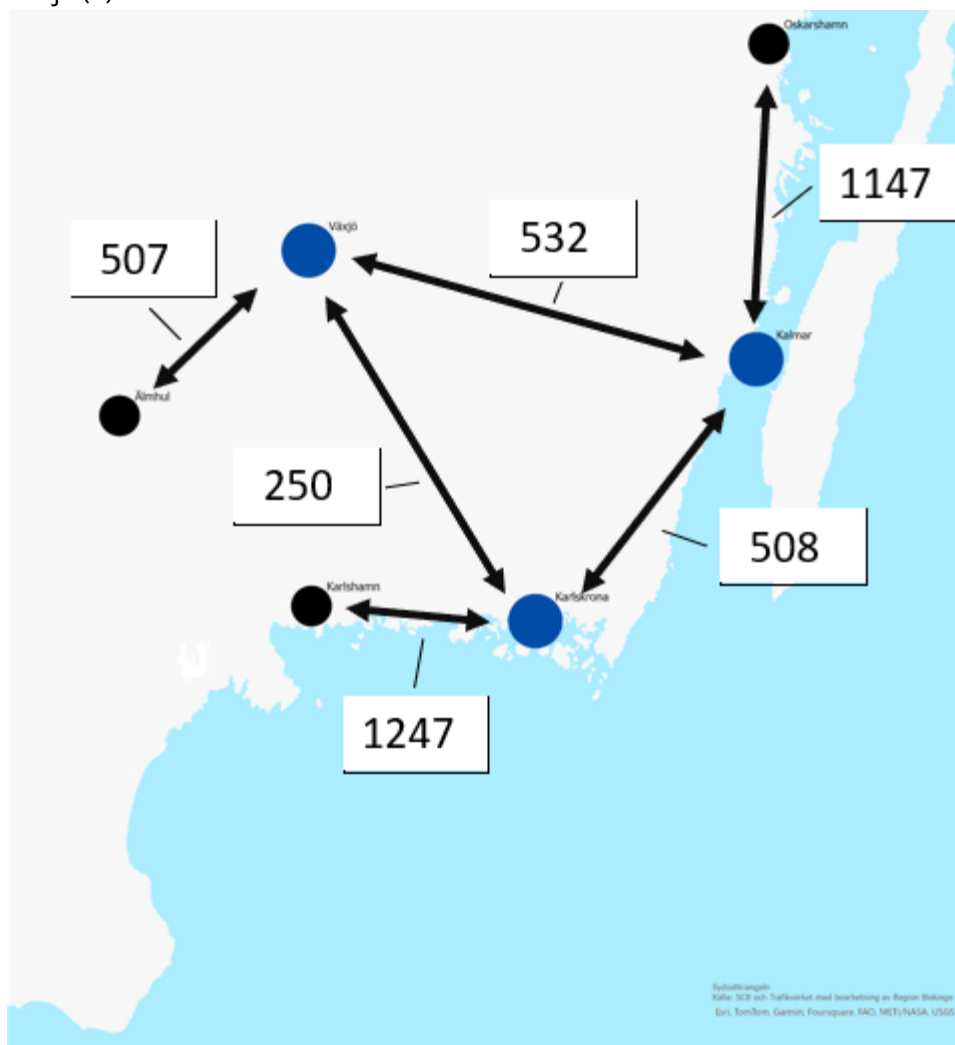
Fram till 2033 är det enbart på sträckan Karlskrona – Kalmar där det sker en större restidsvinst på grund av ny infrastruktur^{li}. De två nya etapperna på E22 kommer, när de är färdiga, förkorta restiden med bil med cirka 8 minuter till 54 minuter på en resa från Karlskrona Centralstation till Kalmar Centralstation^{lii}. Den nya infrastrukturen skapar också möjligheter för en snabbare kollektivtrafik. Eventuella lokalt och regionalt finansierade förbättringar så som bussfält, flyttade hållplatslägen och så vidare har inte gått att få en översikt över, även om de har stor potential att förkorta restiden, särskilt för kollektivtrafiken. I övrigt är inga förbättringar som påverkar restiden planerade på järnvägen mellan Karlskrona och Växjö / Kalmar och mellan Kalmar och Växjö^{liii}.

Järnvägen mellan Karlskrona – Kalmar och Kalmar och Växjö via Emmaboda är enkelspårig. På vissa sträckor är det glest mellan mötesstationerna vilket får som konsekvens att det blir svårt att skapa en konsekvent takttrafik med jämn restid mellan tillväxtmotorerna på järnvägen. Ett exempel på detta är hur Krösatåget från Kalmar mot Emmaboda avgår bara 10 minuter efter Öresundståget och sedan är det 50 minuter till nästa tåg. Även bussen mellan Karlskrona och Kalmar

avgår oregelbundet. Ett taktfast trafikutbud med hög frekvens bidrar till att göra en relation mer attraktiv att färdas i.

Den idag starkaste långväga pendlingsrelationen i sydostregionen är den mellan Kalmar och Oskarshamn. Där har över 1100 personer antingen sin bostad i Kalmar och sin arbetsplats i Oskarshamn eller tvärt om^{liv}. Utbytet i relationen är mer än dubbelt så stort som i relationen Kalmar - Växjö eller Karlskrona - Kalmar. Den är mer än fyra gånger så stark som relationen Karlskrona - Växjö^{lv}. Skillnaden kan inte förklaras av en bättre infrastruktur och kortare avstånd, då restiden med buss är ungefär densamma som mellan regionens tillväxtmotorer^{lvi}. Inte heller är det någon större överrepresentation av personer som har yrken där det är möjligt att arbeta på distans i pendlingsrelationen^{lvii}.

I stället är det som skiljer sträckorna åt framför allt trafikeringen och det att Kalmar och Oskarshamn tillhör samma län. Pendlingsrelationen mellan Kalmar och Oskarshamn kännetecknas av en taktfast kollektivtrafik utan behov av byte, med lång öppettid (05:00-23:30) och hög turtäthet. Mellan Kalmar och Oskarshamn går det 46 bytesfria turer enkelväg var dag, detta är fler än vad som går mellan Kalmar och Växjö (19) Kalmar och Karlskrona (15)¹ och Karlskrona och Växjö (0)^{lviii}.

Figur 6 Kartan visar hur utbytet av arbetskraft ser ut mellan tillväxtmotorerna. Källa: WSP (2023) bearbetning av Region Blekinge.

¹ Det finns ytterligare 15 enkelturer som resmöjlighet med tåg men dessa kräver byte i Emmaboda.

Länsgränsens betydelse för det funktionella utbytet är något som behöver undersökas vidare, för att kunna utforma träffsäkra insatser för ökad integration av sydostregionen. Idag är kunskapen om de mentala kartorna låg. Om regionens tre största tidningars bevakningsområden används för att illustrera de mentala kartorna så stämmer det rätt så väl överens med hur de lokala arbetsmarknaderna ser ut^{lix}. Sannolikt påverkar de när arbetsgivare väljer i vilken geografi de ska annonsera efter arbetskraft, när personer söker efter jobb och utbildning, om ett kultur- eller idrottsevenemang på en annan ort uppmärksammas och känns värt att besöka.

Att uppnå ett liknande funktionellt utbyte mellan arbetsmarknadsregionerna inom Sydosttriangeln som i relationen Kalmar – Oskarshamn borde inte vara realistiskt sett till avstånd och infrastruktur. Om ett liknande funktionellt utbyte kan uppnås i Sydosttriangeln skulle det vidga rekryteringsbasen för företag med flera tusen och öppna för nya karriärmöjligheter.

Hur det funktionella utbytet uppnås spelar stor roll. Om arbetsmarknaderna studeras nedbrutet på olika samhällsgrupper framgår skillnader i mäns och kvinnors arbetsmarknad. Lika så skiljer den sig åt beroende på inkomst, utbildningsnivå, yrke och mellan inrikes och utrikes födda^{lx}. Kollektivtrafikens kontra bilens betydelse som medel för att vidga arbetsmarknaden skiljer sig åt, åtminstone mellan dessa grupper^{lxi}.

För Karlskrona, Kalmar och Växjös urbana miljöer och för miljön i stort spelar det också roll hur det funktionella utbytet uppnås. Om ett liknande funktionellt utbyte som det mellan Kalmar och Oskarshamn uppnås i Sydosttriangeln, och resandet till och från jobbet enbart sker med biltrafik skulle dessa bilar göra anspråk på en parkeringsyta motsvarande ungefär en fotbollsplan vardera i Karlskrona, Kalmar och Växjö^{lxii}. Även om det är ett illustrativt exempel så belyser det vikten av att verka för en konkurrenskraftig kollektivtrafik i dessa stråk.

För att uppnå en konkurrenskraftig kollektivtrafik är det flera faktorer som spelar in. Bland annat vilken uppoffring en person måste göra. Uppoffringen är större om restiden är lång, bytena många och långa och priset på biljetter högt^{lxiii}. Den totala restiden påverkas inte bara av trafikeringen utan även av kopplingen mellan kollektivtrafikens bytespunkter och målpunkter. Studier och projektutvärderingar från London^{lxiv} och Oslo^{lxv} har visat att hur mentala kartor, samt hur gång och cykelinfrastruktur upplevs eller uppfattas i stor utsträckning påverkar resebeteenden och ruttval. Genomarbetade stråk till och från kollektivtrafiken och till viktiga målpunkter kan förändra resmönster och val av transportsätt.

Sammantaget behöver den gemensamma förståelsen för sydostregionen som eftersträvas med effektmål 1 användas för att utforma åtgärder som på kort sikt kan öka tillgängligheten i regionen och till övriga Sverige och Europa och möjliggöra omställningen till hållbara transporter. Arbetet med att förkorta restiderna med hjälp av utbyggd infrastruktur och bättre kapacitet behöver i större uträkning kompletteras med gemensamma insatser för att minska den upplevda restiden genom att till exempel bättre nyttja de möjligheter distansarbete öppnar för. Insatser som inom trafikplanering beskrivs som steg 1 och 2 åtgärder, eller Mobility Management åtgärder.

Effekt mål 3: En samlad sydostregion står bättre rustad för att minska utsläppen av växthusgaser, skydda ekosystem och möta de utmaningar ett förändrat klimat innebär.

Även om en ökad tillgänglighet inom Sydosttriangeln skapar förutsättningar för fler karriärvägar, bättre matchning, fler kulturella utbyten med mera så är tillgänglighet bara en av flera faktorer som är viktiga för att en plats ska anses attraktiv. När Blekinges inflyttarprogram undersökte vad människor som bor i Blekinge ansåg var det mest attraktiva med regionen så värderades den lokala livsmiljön och inte minst natur högt^{lxvi}. Det är ett exempel som visar på betydelsen av att värna naturen och arbeta mer effektivt med klimatomställning och klimatanpassning för att bevara och utveckla attraktiviteten i regionen.

Varken Blekinge, Kalmar eller Kronobergs län ser ut att nå *Generationsmålet* eller något av de 12 *nationella miljö kvalitetsmålen* som följs upp på länsnivå i Sverige^{lxvii}. För att sydostregionen ska bidra med sin del för att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre senast år 2045 än utsläppen år 1990^{lxviii} måste utsläppen från regionen minska markant. Bland annat genom att samhället blir mer resurseffektivt, resorna hållbara och konsumtion och produktion mer cirkulär. Samtidigt måste arbetet intensifieras med att göra det som kommuner och regioner har rådighet över och kan påverka för att nå de 12 nationella miljö kvalitetsmålen.

Precis som arbetet med klimatomställning behöver accelerera för att nå de uppsatta målen, behöver också arbetet med klimatanpassning intensifieras. Konsekvenserna av ett förändrat klimat kommer bli påtagliga i sydost. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i sitt regeringsuppdrag att undersöka riskområden för ras, skred, erosion och översvämning, identifierat Blekinge och Kalmarkusten som riskområden för översvämning. De har även identifierat vad som ligger i riskzonen. Utöver viktig kulturmiljö, många bostäder och andra viktiga samhällsfunktioner i Kalmar är både hamnen, centralstationen och annan väginfrastruktur i fara för översvämning. I Karlskrona är det främst hamnar samt viss väginfrastruktur^{lxix}.

Ökad risk för översvämning vid kusten är enbart en av flera konsekvenser av ett förändrat klimat. SMHI:s klimatscenariotjänst prognostiserar att vattentillgången i hela sydöstra Sverige kommer minska främst på grund av ökad avdunstning, samtidigt som ett varmare klimat också medför att intensiva regn blir vanligare^{lxx}. Offentlig och privat sektor, såväl som allmänheten i sydost måste därför förbereda sig på att hantera både vattenbrist, längre perioder av torka och skyfall som kan leda till lokala översvämningar. Att öka förståelse också hos de många privata markägarna i regionen för behovet av klimatanpassningsåtgärder kommer bli viktigt framöver så att de får möjlighet att agera proaktivt^{lxxi}. EU har gjort beräkningar att kostnaden för att agera proaktivt för att undvika konsekvenser av ett förändrat klimat är 1/4 av kostnaden av att hantera dem efteråt^{lxxii}. Ett proaktivt förhållningssätt bör därför i längden gynna den lokala ekonomin.

Det skiljer sig idag mycket åt mellan de 13 kommuner som tillsammans utgör Karlskronas, Kalmars och Växjö's arbetsmarknad i hur förberedda de är på ett förändrat klimat. Den kommun som får högst ranking i IVL:s rapport *Klimatanpassning hos Sveriges kommuner 2023*^{lxxiii} ligger på plats 26 av de 194 kommuner som svarat. Spännvidden i regionen är stor och det finns mycket att lära av varandra. European Environment Agency konstaterar i *European climate*

risk assessment Executive summary (2024) att även om fler börjar förstå att ett förändrat klimat kommer få konsekvenser, så görs det fortfarande för lite för att hantera den risken^{lxxiv}. Bland annat har SWECO^{lxxv} nyligen konstaterat att analysen av vilken effekt till exempel häftiga skyfall får på samhället behöver bli bredare. Idag inkluderar den ofta teknisk infrastruktur som till exempel transport- och elnät och en del social infrastruktur som sjukhus och äldreomsorg. Samtidigt förbises ofta annan kritisk infrastruktur som krävs för att lokala samhällen ska fungera såsom digital infrastruktur, betalsystem och bankverksamhet. SWECO menar att det är viktigt att se mer på eventuella följdverkningar, och planera hur man genom samarbeten kan skapa en större robusthet och minska de negativa effekterna av ett skyfall.

Sammantaget innebär en mer integrerad sydostregion att översvämning, torka eller vattenbrist på ett ställe i större utsträckning än nu riskerar att drabba de som bor eller är verksam även i andra delar av regionen. Detta tillsammans med det faktum att flera aktörer delar samma utmaning gör att det finns ett behov av att i större utsträckning samordna insatser över läns- och kommungränser för att både ställa om samhället för att snabbt reducera utsläppen och återställa miljö samt att anpassa samhället till konsekvenserna av ett förändrat klimat. En sådan samordning kan också skapa nya förutsättningar inte minst inom den cirkulära ekonomin och i arbetet med att skapa industriell symbios. Synliggörs och används potentialen i hela sydostregionen skapas en större marknad för cirkulära initiativ. Likaså kan ett ökat samarbete inom energieffektivisering och energiproduktion stärka små och medelstora företags konkurrenskraft i regionen, samtidigt som de ges möjlighet att agera i den gröna omställningen.

3.1 Koppling befintliga styrdokument och överenskommelser

Den territoriella strategin för hållbar utveckling i sydöstra Sverige skapar förutsättningar att skapa synergier med andra initiativ på både EU- och nationell nivå men även på regional, kommunal och lokal nivå, för att säkerställa att alla policyområden uppfyller sina mål. Det finns flera globala, europeiska, nationella, regionala och kommunala styrdokument som den territoriella strategin dockar an till.

Den territoriella strategin tar sin utgångspunkt i Agenda 2030 och kopplar an till flera mål. Mål 11. Hållbara städer och samhällen, och dess delmål, är i fokus för den omställning som den territoriella strategin för sydost stöttar. Därutöver är flera andra mål relevanta, inkluderat: Mål 3. God hälsa och välbefinnande, Mål 7. Hållbar energi för alla, Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Mål 10. Minskad ojämlikhet, Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion, Mål 13. Bekämpa klimatförändringarna, Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald, Mål 17. Genomförande och globalt partnerskap.

Den Territoriella Agendan 2030 lyfter behovet av platsbaserade strategier, flernivåsamarbete och att stärka funktionella samband över administrativa gränser vilket ligger i den territoriella strategins anda.

Genom European Urban Initiative kommer inspiration att sökas kopplat till bland annat kapacitet- och kunskapsuppbyggnad, innovationer inom policyutveckling och kommunikation om hållbar urban utveckling. Inspiration kommer även att hämtas från New European Bauhaus samt den Nationella Politiken för Gestaltad Livsmiljö som lyfter den byggda miljön och rumsliga strukturers betydelse för hållbarhet genom att utgöra en bro mellan olika discipliner, mellan vetenskap

och teknik, konst och kultur för att åstadkomma hållbarhet, inkludering och estetik i den gröna omställningen.

Kalmar kommun och Växjö kommun är båda med i Viable cities klimatkontraktarbete och inom EU lyfts Blekinges arbete med smart specialisering fram som föregångare vad gäller kopplingen till EU:s missions. Region Blekinge har dessutom nyligen blivit utsedd till pilot inom Partnerskap för Regional Innovation (PRI) med inriktning klimatanpassning. Här finns intressanta kopplingar till bland annat Horisont Europas mission om klimatanpassning samt missionen om klimatneutrala och smarta städer som syftar till ökad kapacitetsuppbyggnad bland europeiska städer, med fokus på 100 klimatneutrala städer år 2030.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen så har framtagandet av den territoriella strategin utgått från kommunala och regionala styrdokument där behovet av ett ökat utbyte i sydost tydligt framgår i samtliga tre regioners regionala utvecklingsstrategier och smarta specialiseringsstrategier. Att verka för regionförstoring lyfts fram i Karlskrona kommuns och Kalmar kommuns översiktsplaner och även näringslivet lyfter behovet av regionförstoring för att klara kompetensförsörjningen, något som tydligt framgår i rapporter från Sydsvenska Industri- och Handelskammaren.

4 Insatser

Aktiviteter som listas i detta kapitel visar på inriktningen för framtida projekt och samarbeten. Ambitionen är att bygga upp regionens kapacitet genom att stärka de regionöverskridande sambanden. Detta görs genom att aktiviteterna i största möjliga mål genomförs gemensamt över kommun- och regiongränser. På så sätt underlättas kunskapsdelning, innovationer och investeringar samtidigt som aktörerna i sydost blir mer integrerade med varandra och kan nyttja varandras styrkor.

Vid utformningen av aktiviteternas innehåll är det viktigt ha ett systemperspektiv och ett kritiskt förhållningssätt. Alla aktiviteter leder inte till att samtliga målgrupper kommer närmare målbilden om att Sydostregionen i större utsträckning ska uppfattas som en gemensam – och större - geografi för arbete, studier och kultur. Det är till exempel känt att de tätortsbaserade arbetsmarknaderna (ett mer precist mått än lokala arbetsmarknader) i regionen skiljer sig åt beroende på kön, inkomst, utbildning och härkomst^{lxvii}. Lika så finns olika lokala platsspecifika hänsyn att ta, inte minst utifrån ett stad- och landperspektiv. Andra aspekter som bör tas i beaktning vid utformningen av aktiviteter inkluderar hälsa, jämställdhet, miljö och barnens uppväxtmiljö och inkludering.

Människors livsmiljö kommer att stå i centrum och stor vikt kommer att läggas på att öka förståelsen och skaffa insikt kring beteenden och behov. Ett systemperspektiv kommer att användas för att fånga upp flera dimensioner och kombinera åtgärder inom flera olika sektorer. De föreslagna insatserna ska främst kunna utföras under strategins genomförandetid och få full effekt senast år 2035. Strategin kommer att utvärderas och aktivitetslistan att uppdateras under genomförandetiden i takt med att kunskapen om målgruppen och dess behov ökar.

Ett smartare Europa – Prioritering 3	
Mål 1.1 Stärk forskning och innovation	
Insatsområden	Exempel på aktiviteter
Stärka utvecklingen i sydost genom ökad samverkan och samplanering	Upprätta ett sydostsekretariat som en digital samverkansyta för att koppla ihop och samla resurser över organisationsgränser och ta fram och tillgängliggöra gränsregional information.
	Samverka kring innovativa kommunikationsinsatser för att vidga den mentala kartan över vad som är en möjlig arbetsmarknadsregion och att fler ser det som ett alternativ att ta ett arbete utanför sin hemort.
Stärka forsknings- och innovationskapaciteten genom att främja samarbetet mellan akademi, kluster och science parker samt utveckla konkreta stöd till industri och företag i sydost	Kartlägg och tillgängliggör sydostregionens demonstrations- och testbäddsmiljöer.
	Främja utvecklingen av sydostregionens demonstrations- och testbäddsmiljöer och stärk aktörers

	tillgång till dessa samlade resurser på regional basis.
Mål 1.2 Säkra nyttan av digitalisering	
Insatsområden	Exempel på aktiviteter
Nyttja digitaliseringen för att stärka en integrerad arbetsmarknadsregion i sydost med ökad konkurrenskraft och attraktivitet	Ta fram och implementera en handlingsplan för ökad tillgång till öppna data i sydost.
	Skapa och ajourhåll en uppdaterad bild av flyttmönster, resvanor, arbetsgivares kompetensbehov samt invånares och besökares preferenser och mentala kartor med stöd av bl.a. mobilmastdata, registerdata, AI och IoT.
	Utveckla dataanalys, informationshantering och beställarkompetens med stöd av bl.a. AI
Förkorta den upplevda restiden genom att förbättra funktionen för internetanslutningen på kollektivtrafiken	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlägg mobiltäckningen och kapaciteten längs transport- och kollektivtrafikstråken i Sydost. - Genomför pilot för att utvärdera testa och utforma bästa tänkbara tekniska lösning för internetuppkoppling på kollektivtrafiken, t.ex. satellitinternet. Beakta speciellt lösning med multipla leverantörer för ökad robusthet, diversitet och resiliens.
Skapa förutsättningar för ett långsiktigt hållbart distansarbete	Främja distansarbete genom att utveckla och implementera uppkopplade hubbar (co-working spaces) runt om i sydostregionen i samspel med arbetsgivare.
	Utveckla förhållningssätt, kultur och organisation för att säkerställa god arbetsmiljö vid distansarbete.
Mål 1.3 Stärka små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft	
Insatsområden	Exempel på aktiviteter
Stärka kompetensförsörjning för SME:er genom en sammanhållen arbetsmarknadsregion	Samordna kompetensplattformar i sydost för att öka upptagningsområdet och stärka utformningen av uppdragsutbildningar som matchar näringslivets behov av fortbildning inom olika efterfrågade kompetenser.
	Komplettera befintliga inflyttar-, rekryterings- och investeringskampanjer med ett sydostperspektiv.

	Tillgängliggör data rörande rörelsemönster och stötta aktörer inom turism och besöksnäring att tolka och ta till sig data för att utveckla sin verksamhet.
Ett grönare Europa – Prioritering 4 och 5	
Mål 2.1 Främja energieffektivitet	
Insatsområden	Exempel på aktiviteter
Främja hållbar regional energiförsörjning	Stötta mellankommunal samverkan kring energiplanering för att säkerställa kapacitet för ökad elektrifiering av industri och transporter
	Utveckla scenarier för regionens energisystem och skapa en gemensam bild av framtida behov, exempelvis kapaciteten för energikrävande verksamheter, elektrifiering av industri och transporter mm.
	Samplanering med lokalsamhällen för att peka ut prioriterade platser för energiproduktion och distribution och arbeta proaktivt med marknadsaktörer för att främja etablering av förnybar energi.
	Utveckla policyinstrument för att driva klimatomställning, t.ex. genom att utforska hur dagens finansieringsmodeller stöttar eller motverkar en hållbar omställning och hur samordnad incitamentstyrning på kommunal, regional och nationell nivå kan utvecklas.
	Främja övergången till klimatneutrala energisystem i industrier genom att kartlägga företag som nyttjar fossilbaserade bränslen i industriella processer och ge stöd för byte till klimatneutrala alternativ.
Mål 2.4 Anpassa till klimatförändringarna	
Insatsområden	Exempel på aktiviteter
Utveckla innovativa klimatanpassningsplaner, pilotprojekt samt kunskapshöjande och samordnande insatser över kommun- och länsgränser	Tydliggör klimatförändringens gränsöverskridande konsekvenser i sydost, t.ex. kopplat till avrinningsområden, och identifiera behov av gemensamma anpassningsåtgärder. Nyttja visualiseringsverktyg (VR-labb, digitala tvillingar mm.) för simuleringar av framtida klimatscenarier och för att utvärdera möjliga klimatanpassningsinsatser i en sydostkontext.

	<p>Använd nyvunna insikter inom förhandlingsteori för att utforska finansiering av klimatanpassningsåtgärder genom ökad samverkan med fastighetsägare, markägare med flera.</p> <p>Pilotprojekt för att stärka arbetet med ekosystemtjänster på lokal nivå och därigenom stärka regionens attraktivitet, öka självförsörjningsgraden och resiliens inför ett förändrat klimat. Exempelvis genom att involvera invånare och därigenom skapa mötesplatser och sammanhang.</p>
Mål 2.6 Främja cirkulär ekonomi	
Insatsområden	Exempel på aktiviteter
Samhällsplanering för ett cirkulärt och transporteffektivt samhälle	Tydliggör den rumsliga dimensionen av den cirkulära ekonomin i sydost genom att kartlägga restflöden inom näringslivet och offentlig sektor, företag som säljer återvunnet material, etc.
	Utred och etablera ett nätverk av resurshubbar i sydost som katalysator för samverkan mellan näringsliv och offentliga aktörer på lokal och regional nivå för ökad resurseffektivitet
	Utred och pilotera hur ett cirkulärt / resurseffektivt perspektiv kan användas för att utveckla centrumhandeln och levande stads- och tätortsmiljöer.
	Tillför fler funktioner till industri- och handelsområden för att få mer levande och funktionsblandade miljöer. Till exempel genom resurseffektivt byggande och omvandling av lokaler till bostäder.
Mål 2.8 Främja hållbar mobilitet i städerna	
Exempel på aktiviteter	Exempel på aktiviteter
Utveckla mobilitetslösningar för hållbart resande i Sydosttriangeln	<p>Ta fram och genomför åtgärdspaket för vart och ett av de gränsregionala stråken och dess koppling in i stadsmiljöerna. Exempel på möjliga piloter och demonstrationsprojekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pilotprojekt för direkttåg eller Bus Rapid Transit system för att skapa snabba, direkta och taktfasta kopplingar mellan tillväxtmotorerna i Sydosttriangeln.

	<ul style="list-style-type: none"> - Utformning och etablering av attraktiva mobilitetshubbar vid lokala och regionala bytespunkter. - Visualisera potentialen i kollektivtrafikhärbbyggnad i sydostregionen. - Test och demonstrationsprojekt inom Mobility Management och att pröva nya turer och linjedragningar - Testa ett gemensamt "sydostkoncept" för supercykelvägar - Alternativa metoder för finansiering av infrastruktur och trafikering (offentlig privat samverkan, brukarfinansiering etc.) - Nya integrerade biljettsystem som också beaktar folkhälsa. - Anpassade tidtabeller inom kollektivtrafiken utifrån behov inom näringsliv, kultur och besöksnäring.
Utveckla hållbara bränslen	Bygg ut ladd- och tankinfrastruktur för förnybara bränslen för landtransport och för sjöfarten.

5 Implementering, styrning och uppföljning

5.1 Framtagande av strategin

Beslutet att etablera en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram en gemensam strategi togs den 1 november 2023 av kommundirektörerna för de tre deltagande kommunerna samt de regionala utvecklingsdirektörerna för de tre deltagande regionerna. Arbetsgruppen har letts av Region Blekinge och samtliga projektägare har utsett deltagare som träffats regelbundet såväl fysiskt som digitalt.

De kommunala representanterna i arbetsgruppen har bestått av näringslivschefer och näringslivsutvecklare medan regionernas representanter i arbetsgruppen har bestått av samhällsplanerare och analytiker. Medlemmarna i arbetsgruppen har löpande stämt av och förankrat strategin med olika enheter och förvaltningar i den egna organisationen i syfte att säkerställa ett brett deltagande.

Den 29 februari 2024 anordnades en stor workshop i Emmaboda med cirka 35 deltagare från olika förvaltningar från samtliga sex projektägare. Syftet med workshopen var att sprida ägandeskapet över strategin, att få stöd att lyfta projektidéer utifrån ett sydostperspektiv och att få inspel till aktiviteter som bidrar till att uppfylla strategins tre effektmål. Därutöver medverkade en representant för Blekinge tekniska högskola samt en universitetsstrateg vid Kalmar kommun med ansvar för att stärka kopplingen till Linnéuniversitetet.

Politisk förankring

Under februari och mars 2024 har en politisk förankringsprocess genomförts i samtliga organisationer. Ett gemensamt bildspel och tjänsteskrivelse togs fram med information om strategins syfte, inriktning och mål. Följande beslutssats antogs av de regionala utvecklingsnämnderna respektive kommunstyrelserna: "Att godkänna framtagande av en gemensam strategi för Sydost med den inriktning som beskrivs nedan och att strategin används för att söka medel inom det Nationella Regionalfondsprogrammet för Hållbar Urban Utveckling". Protokollen från dessa beslutsärenden bifogas strategin.

En gemensam debattartikel har tagits fram och signerats av tre kommunalråd för att ge uppmärksamhet och stöd till processen. Artikeln publicerades i samtliga lokaltidningar i mars 2024.²

Styrgruppen

Avstämningar har skett regelbundet med styrgruppen. Styrgruppen har inför dessa mötestillfällen fått ta del av och kommenterat strategiutkast. Styrgruppen har kommit med inspel och slutligt godkänt principiella ställningstaganden som till exempel strategins inriktning, mål, genomförandeorganisation och styrning.

Styr- och arbetsgruppen har använt sig av etablerade samarbetsplattformar för att informera olika samarbetsaktörer, exempelvis andra kommuner, om strategiarbetet. Samtal och intervjuer har även genomförts av arbetsgruppen med lokala och regionala aktörer. Exempel på aktörer som involverats är företagsfrämjande organisationer som Sydsvenska handelskammaren,

² T.ex. <https://www.barometern.se/debatt/nu-vaxlar-vi-upp-sydost-samarbetet> 2024-03-19

representanter för högre utbildning t.ex. Blekinge tekniska högskola och Linnéuniversitetet, industrikuster som TechTank, forskningsinstitut som RISE samt statliga myndigheter. Arbetsgruppen har även deltagit i de workshops som arrangeras av Tillväxtverket tillsammans med den nationella samverkansplattformen.

5.2 Organisation och medverkande aktörer i genomförandet av strategin

Att delta i genomförandet av en territoriell strategi innebär ett åtagande. Det handlar dels om att pröva nya arbetsformer för att nå resultat, dels om att medverka till att sprida erfarenheter från arbetet. För att en gemensam territoriell strategi för sydost ska kunna leda till bestående förändring är det nödvändigt att involvera en stor bredd av aktörer som alla ser ett värde i att medverka utifrån egenintresse. Samtidigt får inte egenintresset gå ut över strategins övergripande målbild och långsiktiga effektmål. Att nå fram till en givande samverkan mellan offentliga aktörer på olika nivåer med olika ansvarsområden och mandat är en stor utmaning. Till det kommer också samverkan med näringslivet, civilsamhället och medborgarna. Att etablera en levande process som leder till åtaganden av alla dessa parter är nyckeln till framgång.

För att hålla ihop insatserna kommer en projektportfölj som samlar och tillhandahåller uppdaterad kunskap att upprättas. Portföljen kommer att hållas samman av ett sydostsekretariat med uppgift att bland annat:

- Hålla översikt över projekt och andra initiativ som angränsar till strategins mål, för att finna eventuella storregionala synergier.
- Tillhandahålla en uppdaterad analys av sydostgeografins gemensamma sårbarheter, utmaningar, möjligheter och styrkor kopplat till målen i strategin. Både genom kvalitativa och kvantitativa analyser.
- Kommunicera uppdaterad information om pågående trender och aktiviteter i sydost
- Synliggöra målkonflikter kopplat till regionförstoring och utreda hur negativa konsekvenser ska hanteras. Samt visa på hur fördelarna med regionförstoring kan komma fler till del.

Sekretariatet kommer inledningsvis att utgöras av den arbetsgrupp som ansvarat för framtagandet av den territoriella strategin. Processledare för detta arbete har varit Region Blekinge som även inledningsvis kommer att upprätthålla processledarfunktionen. Värdskapet för sekretariatet kommer att skifta mellan projektägarna under genomförandet för att därigenom sprida ägandeskapet av strategin.

Breddat engagemang

Framtagandeprocessen för Sydosttriangeln har varit forcerad jämfört med mer traditionella ansöknings- och strategiprocesser. Fokus har legat på att etablera samarbetsytor mellan de sex projektägarna. Även om samtal har förts med externa aktörer så planeras för en bredare kommunikations- och förankringsprocess i samband med besked om Sydosttriangeln blir en av de utvalda strategierna inom det Nationella Regionalfondsprogrammet för Hållbar Urban Utveckling.

Exempel på viktiga samarbetsaktörer vid kommande genomförandeprojekt inkluderar: Kommuner, regioner, länsstyrelser, Linnéuniversitetet, Blekinge Tekniska Högskola, kommunala bolag, forskningsinstitut, science parker, utbildningsaktörer, idéburen sektor, företagsfrämjande aktörer, branschorganisationer, klusterorganisationer, intresseorganisationer, Handelskammaren, Energikontor Syd, Miljöfordon Syd, lokala energibolag, Visit-organisationer, regionala kollektivtrafikmyndigheter, hamnaktörer, Baltic Link AB, E22 AB, nationella myndigheter. Vissa av dessa aktörer har varit inblandade i informella diskussioner och bidragit till framtagande av strategin.

5.3 Styrning

Den styrgrupp bestående av regionala utvecklingsdirektörer och kommunchefer hos respektive projektägare som upprättades i samband med beslutet att bilda en arbetsgrupp för att ta fram och skicka in den territoriella strategin för Sydosttriangeln kommer att bestå under genomförandet av strategin. För att säkerställa att de projektansökningar som tas fram vid kommande utlysningar inom det Nationella Regionalfondsprogrammet för Hållbar Urban Utveckling ligger i linje med de övergripande mål som fastslås i strategin så kommer styrgruppen att genomföra strategiska bedömningar. Principerna för denna bedömning kommer att preciseras under våren 2024 utifrån syftet att projekten ska ha ett brett deltagande och tydligt mervärde utifrån en övergripande sydostgeografi. Separata styrgrupper kan även tillsättas för specifika genomförandeprojekt.

Den politiska förankringen kommer att säkerställas dels genom att strategins genomförande kontinuerligt kommer att lyftas som informationsärendet till de regionala utvecklingsnämnderna respektive kommunstyrelserna, dels genom årliga forum för uppföljning och diskussion om framtida behov och vägval (se mer nedan).

Vid behov kommer en referensgrupp att sättas samman bestående av nyckelaktörer för strategins genomförande. Referensgruppen kommer då att sammankallas vid behov.

5.4 Uppföljning, utvärdering och implementering

Den kommun- och regionövergripande samverkan som har påbörjats under framtagandet och som kommer att vidareutvecklas under genomförandet av den territoriella strategin kommer att ställa krav på organisatorisk flexibilitet och förändrade arbetsätt. Samverkan innebär en läroprocess som kommer att följas upp och utvärderas kontinuerligt i syfte att optimera förutsättningarna för erfarenhetsutbyte, skapa samsyn och riva gränser och att etablera och fördjupa nya relationer. Genomförandet av strategin fram till 2030 kan ses som en första fas för att bygga förmågor tillsammans som sedan kan vidareutvecklas med nya aktörer, tematiska områden och territoriella inriktningar.

Uppföljningsmodell

Uppföljningen av strategin kommer att ske på flera nivåer. En uppgift för sydostsekretariatet blir att ta fram och förankra indikatorer för att följa upp målbilden och de tre långsiktiga effektmålen. Uppföljning görs årligen och hålls ihop av sydostsekretariatet. Exempel på metoder som kan bli aktuella för denna uppföljning är:

- *Återkommande attitydundersökning* riktade till politiker, näringsliv, tjänstepersoner och allmänhet i sydost där kännedomen om utbudet (till exempel mentala kartor) och viljan att ta del av arbetsmarknads-, och

kulturmöjligheter som finns i Sydosttriangeln mäts. (Inköp av attitydundersökning)

- *Återkommande utvärdering av genomslaget* för ett "sydostperspektiv" i olika strategiska dokument, handlingsplaner, remissvar, debatt och tidningsartiklar, anställningsannonser med mera. (Sökordsbevakning)
- *Årliga uppföljningar av antalet projekt och andra samarbeten* med aktörer från olika delar av Sydosttriangeln. (Sydostsekretariatet)
- *Årlig uppföljning av hur res- flytt- och distansarbetsmönstren* i sydost ser ut och förändras och hur dessa förhåller sig till klimat- och andra hållbarhetsmål. (Mobilmastdata, ombordräkningar, registerdata, IoT-data med mera)
- *Återkommande jämförelser* om hur befolkningsutveckling, näringslivsutveckling, klimatomställning och klimatanpassning, med mera utvecklas i Sydosttriangeln jämfört med andra regioner.

Avrapportering till styrgruppen och därefter till fastställda politiska instanser (kommunstyrelse respektive regionala utvecklingsnämnder) planeras att ske minst två gånger per år. Därutöver kommer öppna forum för uppföljning, kunskapspridning och framtidsinriktade strategiska diskussioner att arrangeras regelbundet för att underlätta lärande, kunskapsöverföring och dialog. Aktörer från lokal, regional och nationell nivå kommer att bjudas in till dessa forum.

Utöver detta kan det bli aktuellt att nyttja etablerade internationella nätverk och samarbeten för att få inspiration och lärande kopplat till utvecklade samverkansmodeller. Samarbete med universiteten kommer att sonderas för att undersöka om de aktivt kan delta både formellt och informellt med kunskapsutveckling och uppföljning genom studentarbete, gemensamma projekt, följeforskning osv.

Utöver den övergripande utvärderingen kommer varje projekt att utvärderas var för sig. Större projekt kommer att behöva avsätta minst 2,5% av budgeten för utvärderingsarbete. Ett forum för följeforskare kommer att undersökas för att samla de som är anlitade för att följa större projekt för gemensam diskussion om lärdomar på programnivå. Lärandet från följeforskningen kommer att lyftas till styrgrupp och den politiska ledningen så att man kan implementera lärdomarna vilket dels kan påverka vidareutveckling av strategiarbetet, dels kan innebära andra typer av insatser utanför strategin. Lärdomarna kommer även att delas och diskuteras med myndigheterna i den nationella plattformen och övriga strategier inom programmet för Hållbar Urban Utveckling i syfte att utveckla gemensam förståelse av utmaningar, lösningar och så vidare.

6 Finansiering och budget

Genomförandet av den territoriella strategin kommer i så stor utsträckning som möjligt att kopplas ihop och ge stöd, inspiration och användas för att växla upp den ordinarie verksamhet som bedrivs av de sex strategiägarna och dess samarbetspartners. Nya kunskaper och samarbetsytter kommer att byggas upp med stöd av ett antal projekt av olika storlek där strategiägarna och projektpartner kan medverka utifrån vad som passar det egna behovet.

EU kan genom Regionalfonden finansiera 40 % av kostnaderna för olika förstudier och genomförandeprojekt. Den totala potten för samtliga tio utvalda strategier är ca 700 miljoner kronor och utgångspunkten för budgeten för Sydosttriangeln är att vi har som ambition att söka finansieringsstöd från Regionalfonden till ett sammanlagt värde av cirka 70 mkr fram till 2030. Detta innebär att övriga 60 %, eller 105 mkr, medfinansieras av projektdeltagare. Med detta avses såväl projektägarna som de samarbetspartners som listas i avsnitt 5.2 som kan gå in med tid och/eller kontanta medel. Möjligheten att växla upp genomförandet med privata investeringar samt med andra nationella medel från exempelvis Vinnova, Formas, Trafikverket, Naturvårdsverket, MSB eller Energimyndigheten i de fall där det finns passande nationella program och utlysningar, kommer att undersökas.

Etablering av ett sekretariat med en koordinerande roll för portföljstyrning är ett sätt att mobilisera och stärka nyttjandet av externa medel. När genomförandet har kommit igång och samarbetsstrukturerna börjat sätta sig kommer Småland, Blekinge och Hallands gemensamma Brysselkontor att kunna nyttjas för att lyfta fram sydostregionen som en föregångare och intressant samarbetspartner inom funktionellt baserad samverkan. Då kan Regionalfondsmedlen nyttjas för att stärka kapaciteten att samverka på EU-nivå. Det finns även flera EU-baserade nätverk och plattformar som kan stötta en sådan ambition som exempelvis ERRIN och European Urban Initiative. Att utveckla ett partnerskap för att ta fram en ansökan till EU:s forskningsprogram Horisont skulle kunna vara en del i en sådan ambition.

6.1 Budget

Budget (indikativ) för respektive mål:

Ett smartare Europa – Prioritering 3	
MÅL	BUDGET ERUF
1.1 Stärk forskning och innovation	8 mkr
1.2 Säkra nyttan av digitalisering	15 mkr
1.3 Stärka små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft	7 mkr
Ett grönare Europa – Prioritering 4 och 5	
MÅL	BUDGET ERUF
2.1 Främja energieffektivitet	8 mkr
2.4 Anpassa till klimatförändringarna	7 mkr
2.6 Främja cirkulär ekonomi	10 mkr
2.8 Främja hållbar mobilitet i städerna	15 mkr

7 Slutnoter

- i Regeringskansliet. 2024. *Delrapport från utredare med uppdrag att främja koordinering av insatser för hållbart samhällsbyggande i Norrbottens och Västerbottens län (Fi 2022:A)*
<https://www.regeringen.se/contentassets/00515e08d0fe4bc08e1e95dd953c419a/delrapport-fran-utredare-med-uppdrag-att-framja-koordinering-av-insatser-for-hallbart-samhallsbyggande-i-norrbottens-och-vasterbottens-lan-fi-2022a.pdf> (Hämtad 2024-04-08)
- ii WSP. *Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige*. Regionsamverkan Sydsverige. 2023.
<https://storymaps.arcgis.com/collections/b7b8da2a9079409a8aa985ac7334300a> (Hämtad 2023-01-04)
- iii SWECO. *Kalmar län - tillväxtmotorer och regionförstoring Underlag till strukturbild*. 2021.
https://utveckling.regionkalmar.se/globalassets/utvecklingsomraden/kollektivtrafik/utvecklingsarbete/kalmar-lan--tillvaxtmotorer-och-regionforstoring/kalmar_strukturbild_rapport_sweco_210611slutver.pdf. (Hämtad 2023-01-05); OECD. *OECD Territorial Reviews: Småland-Blekinge 2019 MONITORING PROGRESS AND SPECIAL FOCUS ON MIGRANT INTEGRATION*. 2019.
<https://regionblekinge.se/download/18.24fea06916a58941706d3608/1561468172545/OECD%20Monitoring%20Report%20Sm%C3%A5land%20Blekinge%202019%20.pdf>. (Hämtad 2023-01-05);
- iv SCB. Lokala arbetsmarknader (LA), <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/Fordjupad-information/lokala-arbetsmarknader-la/> (Hämtad 2023-03-26);
- v SCB. Statistikdatabasen. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/> (Hämtad 2023-01-04)
- vi Statistikmyndigheten SCB. *Invandring och utvandring 1970–2022 samt framskrivning 2023–2070*. 2023-04-18. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningsframskrivningar/befolkningsframskrivningar/pong/tabell-och-diagram/invandring-och-utvandring-efter-kon-och-fodelseland-samt-framskrivning/>. (Hämtad 2023-01-04)
- vii SCB. *Statistikdatabasen*. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/> (Hämtad 2023-01-04)
- viii SCB. *Statistikdatabasen*. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/> (Hämtad 2023-01-04)
- ix SCB. *Statistikdatabasen*. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/> (Hämtad 2023-01-04)
- x WSP. *Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige*. Regionsamverkan Sydsverige. 2023.
<https://storymaps.arcgis.com/collections/b7b8da2a9079409a8aa985ac7334300a> (Hämtad 2023-01-04)
- xi Feature Place Leadership. *Talent City Index 2023 Sweden*. 2023.
https://futureplaceleadership.com/wp-content/uploads/2023/09/TCI_free-report-ENG-v2.pdf (Hämtad 2023-03-26)
- xii Region Blekinge. 2024. Sammanställning av information från SCB:s regiondatabaser för Blekinge, Kalmar och Kronobergs-län, nedbrutet på sydostgeografen.
- xiii SCB. *Statistikdatabasen*. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/> (Hämtad 2023-01-04)
- xiv Region Blekinge. 2024. Sammanställning av information från SCB:s regiondatabaser för Blekinge, Kalmar och Kronobergs-län, nedbrutet på sydostgeografen.
- xv Barometern OT. *Nu växlar vi upp Sydost-samarbetet*. (2024-03-19)
<https://www.barometern.se/debatt/nu-vaxlar-vi-upp-sydost-samarbetet/>
- xvi Region Blekinge. *Växtplats Blekinge – Regional utvecklingsstrategi*. 2022.
<https://regionblekinge.se/download/18.62e4ef9517f448628856962b/16481991781>

-
- [85/V%C3%A4xtplats%20Blekinge%20-%20regional%20utvecklingsstrategi%202022.pdf](#). sida 27. (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xvii} Region Kalmar län. Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030. [https://utveckling.regionkalmar.se/globalassets/regional-utvecklingsstrategi/klimat-att-vaxa-i-aktualiserad-slutlig.pdf](#). sida 31. (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xviii} Region Kronoberg. *Gröna Kronoberg 2025*. 2015. [https://www.regionkronoberg.se/contentassets/6a37d3c2ca874bffb491d1a8bd0b2506/rekr0379_rus_komplett_original_v2.2.pdf](#). sida 23.
- ^{xix} Region Blekinge. *Blekinges strategi för smart specialisering*. 2021. [https://regionblekinge.se/download/18.4fe3cdc41787d8c466341c8/1617090439267/Blekinges%20strategi%20f%C3%B6r%20smart%20specialisering_final.pdf](#). Sida 7. (nyckelord: Blekinge saknar kritisk massa) (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xx} Region Kalmar län. *Strategi för smart specialisering i Kalmar län 2021–2027*. 2021. [https://utveckling.regionkalmar.se/globalassets/utvecklingsomraden/naringsliv-och-innovation/smart-specialisering/strategi-for-smart-specialisering-for-kalmar-lan-2021-2027.pdf](#). sidan 6 (nyckelord: tillgång på kompetens, möten) (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xxi} Region Kronoberg. *Strategi för smart specialisering i Kronoberg 2021–2027*. 2021. [https://www.regionkronoberg.se/contentassets/085eed3b9e0c471ea820fad0f5b57bf9/smart-specialisering-kronoberg-slutversion-210211.pdf](#). sidan 12 (nyckelord: mindre regioner) (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xxii} Karlskrona kommun. 2023. *Översiktsplan 2050 Karlskrona kommun*. 2023. [https://www.karlskrona.se/globalassets/samhallsplanering-och-trafik/planer-och-projekt/projekt/op2050---tryckt-version.pdf](#). sida 205. (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xxiii} Kalmar kommun. *Översiktsplan för Kalmar kommun – Unika Kalmar*. 2013. [https://kalmar.se/download/18.5830fa4e15bf250a09e8a0/1494847175077/hela_o_p.pdf](#). (Hämtad 2023-01-04) och Kalmar kommun. *Översiktsplan*. 2023. [https://experience.arcgis.com/experience/4224d95ff082463fb4d124a73ee0d730/](#). (nyckelord: regionförstoring, Karlskrona & Växjö) (Hämtad 2023-01-04) Har ännu ej vunnit laga kraft pga. överklagande, därför refereras till både den gällande och förslaget till ny översiktsplan.
- ^{xxiv} Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. 2019. *Så utvecklas sydöstra Sverige – En studie av näringslivets tillväxt och produktivitet*. [https://resources.mynewsdesk.com/image/upload/iyurzwrvjz3vt8ryxup.pdf](#). (Hämtad 2023-01-05)
- ^{xxv} Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. *Sydostpaketet: Järnvägssatsningar för ökad tillväxt – Önskvärda järnvägssatsningar i Kalmar, Kronoberg och Blekinge län underplanperioden 2022–2033*. [https://handelskammaren.com/wp-content/uploads/2021/01/Rapport-Sydostpaketet.pdf](#). (Hämtad 2023-01-05)
- ^{xxvi} Region Blekinge, Region Kalmar län och Region Kronoberg. 2022. *Avsiktsförklaring. Denna avsiktsförklaring avser samverkan kring regional kollektivtrafik i Sydost med fokus på tågtrafik*.
- ^{xxvii} Regionsamverkan Sydsverige. *Om Regionsamverkan Sydsverige*. 2024. [https://regionsamverkan.se/regionsamverkan-sydsverige/om-regionsamverkan-sydsverige/](#). (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xxviii} Øresundsinstitutet. *Om oss*. 2024. [https://www.oresundsinstitutet.org/om-oss/](#). (Hämtad 2023-01-05)
- ^{xxix} Feature Place Leadership. *Talent City Index 2023 Sweden*. 2023. [https://futureplaceleadership.com/wp-content/uploads/2023/09/TCI_free-report-ENG-v2.pdf](#) (Hämtad 2023-03-26)
- ^{xxx} Feature Place Leadership. *Talent City Index 2023 Sweden*. 2023. [https://futureplaceleadership.com/wp-content/uploads/2023/09/TCI_free-report-ENG-v2.pdf](#) (Hämtad 2023-03-26)
- ^{xxxi} Region Blekinge. 2023. *Live in Blekinge*. [https://regionblekinge.se/regional-utveckling/projektbank/live-in-blekinge.html](#). (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xxxii} Flytta hit .nu Kalmar län. 2023. *Välkommen att flytta hit - nu!* [https://flyttahit.nu/](#). (Hämtad 2023-01-04)
- ^{xxxiii} SCB. *Lokala arbetsmarknader (LA)*, [https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-](#)

-
- [arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/Fordjupad-information/lokala-arbetsmarknader-la/](#) (Hämtad 2023-03-26);
- xxxiii SCB. *Statistikdatabasen*. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/> (Hämtad 2023-01-04)
- xxxiv Bilaga 2
- xxxv Trafikverket. *Fordonsflöden och hastigheter*. 2024. <https://bransch.trafikverket.se/tjanster/trafiktjanster/Vagtrafik--och-hastighetsdata/fordonsfloden-och-hastigheter/> (Hämtad 2023-03-24)
- xxxvi Refererar till e-postkorrespondens med bl.a Kollektivtrafikmyndigheter i respektive regionerna.
- xxxvii Telia. *Telia Crowd Insights*. 2024. <https://business.teliacompany.com/crowd-insights> (Hämtad 2023-01-04)
- xxxviii Trafiklab. *Realtime data*. 2024. <https://www.trafiklab.se/sv/api/trafiklab-apis/gtfs-sweden/realtime/> (Hämtad 2023-03-24)
- xxxix TomTom. *Road analytics*. 2024. <https://www.tomtom.com/products/road-traffic-data-analytics/>. (Hämtad 2023-03-24)
- xl Vianova. *Discover how our clients have changed the world with our solutions*. <https://www.vianova.io/success-stories>. (Exempel på en ledande aktör för leverantören av datadrivna lösningar för att möta utmaningar och övervaka micromobilitet) (Hämtad 2023-03-24)
- xli David. L. Morgan. *Exploring the Use of Artificial Intelligence for Qualitative Data Analysis: The Case of ChatGPT*, Sage Journal. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/16094069231211248>. (Hämtad 2023-03-24).
- xlii Regeringskansliet. 2024. *Mål för digitaliseringspolitik*. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/digitaliseringspolitik/mal-for-digitaliseringspolitik/>. (Hämtad 2023-01-04)
- xliiii Regeringskansliet. 2017. *För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi*. <https://www.regeringen.se/contentassets/c9bc0cd3a4374f9388e714ae7fb1ec1d/for-ett-hallbart-digitaliserat-sverige-en-digitaliseringsstrategi.pdf>. (Hämtad 2023-01-04)
- xliv Kalmar kommun. *Effekter av IT-angreppet 6 februari*. 2024. [Effekter av IT-angreppet 6 februari - Kalmar](#) (Hämtad 2023-03-24)
- xlv Region Blekinge. *Omfattande it-attack påverkar Region Blekinge*. 2024. <https://regionblekinge.se/om-webbplatsen/nyheter/nyheter-och-pessmeddelande/2024-01-22-omfattande-it-attack-paverkar-region-blekinge.html>. (Hämtad 2023-03-24)
- xlvi SWECO. *Expect the unexpected: Floods and critical infrastructure – Building resiliens to rainfall-induced floods in European cities*. 2023. <https://www.sweco.se/wp-content/uploads/sites/3/2023/11/Report-Floods-and-critical-infrastructure.pdf>. (Hämtad 2023-01-05)
- xlvii Bilaga 2
- xlviii WSP. *Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige*. Regionsamverkan Sydsvenska. 2023. <https://storymaps.arcgis.com/collections/b7b8da2a9079409a8aa985ac7334300a> (Hämtad 2023-01-04)
- xlix Region Blekinge. 2023. *Restidsanalys på 1997 års vägnät jämfört med ett vägnät från 2022-12-31 hämtat från Trafikverket*.
- ^l Bilaga 2
- ^{li} Trafikverket. *Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033*. 2021. <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1615267/FULLTEXT02.pdf>. (Hämtad 2023-01-04)
- ^{lii} Region Blekinge. 2024. *GIS-analys gjord av Region Blekinge på en bearbetning av vägnätet (2022-12-31) från Nationell vägdata där samtliga vägobjekt som finns med i förslaget till Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033 har lagts till efter de beskrivningar som finns om objekten på Trafikverkets hemsida vad gäller sträckning och hastighet. GIS-analysen tar hänsyn till trafikmängder och rödljus utan enbart skyltad hastighet. Analysen utgår från att resan görs från centralstation/centralknytpunkt till centralstation/centralknytpunkt*.

-
- liii Nationell transportinfrastrukturplan
- liv WSP. *Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige*. Regionsamverkan Sydsverige. 2023.
<https://storymaps.arcgis.com/collections/b7b8da2a9079409a8aa985ac7334300a>
(Hämtad 2023-01-04)
- lv Bilaga 2
- lvi Länstrafiken Kronoberg. 2024. *Hej! Vart vill du resa?*
<https://www.lanstrafikenkron.se/>. <https://www.blekingetrafiken.se/#/>. (Hämtad 2023-01-04)
- lvi Blekingetrafiken. 2024. *Sök resa*. <https://www.blekingetrafiken.se/#/>. (Hämtad 2023-01-04)
- lvi Kalmar länstrafik. 2024. *Hej! Vart vill du resa?* <https://kalmarlanstrafik.se/>.
(Hämtad 2023-01-04)
- lvii WSP. *Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige*. Regionsamverkan Sydsverige. 2023.
<https://storymaps.arcgis.com/collections/b7b8da2a9079409a8aa985ac7334300a>
(Hämtad 2023-01-04)
- lviii Länstrafiken Kronoberg. 2024. *Hej! Vart vill du resa?*
<https://www.lanstrafikenkron.se/>. <https://www.blekingetrafiken.se/#/>. (Hämtad 2023-01-04)
- lviii Blekingetrafiken. 2024. *Sök resa*. <https://www.blekingetrafiken.se/#/>. (Hämtad 2023-01-04)
- lviii Kalmar länstrafik. 2024. *Hej! Vart vill du resa?* <https://kalmarlanstrafik.se/>.
(Hämtad 2023-01-04)
- lix Barometern OT. *Nu växlar vi upp Sydost-samarbetet*. (2024-03-19)
<https://www.barometern.se/debatt/nu-vaxlar-vi-upp-sydost-samarbetet/>
- lx Bilaga 2
- lxi WSP. *Geografin spelar roll - en studie om funktionella samband i Jönköpings län*. 2024.
<https://storymaps.arcgis.com/collections/a5442840b3e24e3e9ac8f55fa64e81a3>
(2024-03-26)
- lxii *Region Blekinge. 2024. Egen beräkning. En parkeringsplats upptar i genomsnitt en yta av 12 m². Antagandet är illustrativt och gör gällande att (1.) en person per bil, (2.) all ökning i utbytet mellan tätorterna sker med bil, (3.) ökningen fördelas lika mellan tillväxtmotorerna och (4.) på hemorten används boende/gårdsparkering. Med det antagandet görs följande räkneexempel för inpendlingen till Karlskrona från Kalmar och Växjö: Om utbytet ska till exempel bli lika stort i relationen Karlskrona – Kalmar och Karlskrona – Växjö innebär det att 640 fler pendlare på sträckan Karlskrona – Kalmar (320 till Karlskrona och 320 till till Kalmar) och 750 fler pendlare mellan Karlskrona och Växjö (375 till Karlskrona och 375 till Växjö). Antaget att utpendlarna parkerar hemma och inpendlarna behöver offentlig parkering innebär det (250+375) x 12 = 7500 m². Ett vanligt mått på en fotbollsplan är 105*65m eller 6825 m².*
- lxiii WSP. *Geografin spelar roll - en studie om funktionella samband i Jönköpings län*. 2024.
<https://storymaps.arcgis.com/collections/a5442840b3e24e3e9ac8f55fa64e81a3>
- lxiv *Transport for London. Legible London scheme evaluation in new areas*. 2010 [Legible London scheme evaluation in new areas report \(tfl.gov.uk\)](https://www.tfl.gov.uk/legible-london) (2024-03-26)
- lxv Oslo kommune. *Veileder for sykkelvisningi Oslo*. 2023 [Sykkelstrategier og dokumenter - Sykkel - Oslo kommune](https://www.oslo.kommune.no/sykkelstrategier-og-dokumenter) (2024-03-26)
- lxvi Region Blekinge. 2024. *E-postkorrespondens med projektledaren för Live in Blekinge*.
- lxvii Länsstyrelsen Blekinge. *Energi och klimat*. 2023.
<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/miljo-och-vatten/energi-och-klimat.html>.
(Hämtad 2023-01-04)
- lxvii Länsstyrelsen Kalmar, *Energi och klimat*. 2023.
<https://www.lansstyrelsen.se/kalmar/miljo-och-vatten/energi-och-klimat.html>.
(Hämtad 2023-01-04)
- lxvii Länsstyrelsen Kronoberg, *Energi och klimat*. 2023.
<https://www.lansstyrelsen.se/kronoberg/miljo-och-vatten/energi-och-klimat.html>.
(Hämtad 2023-01-04)

lxviii

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/>

lxix Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. *Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning - Redovisning av regeringsuppdrag enligt regeringsbeslut M2019/0124/Kl.* 2021. <https://www.msb.se/siteassets/dokument/om-msb/vart-uppdrag/regeringsuppdrag/2021/ru-riskomraden.pdf>. Samt StoryMap versionen: [Riskområden \(arcgis.com\)](https://www.msb.se/siteassets/dokument/om-msb/vart-uppdrag/regeringsuppdrag/2021/ru-riskomraden.pdf) (Hämtad 2023-01-04)

lxx SMHI. *Förändrade vattenförhållanden.* 2023.

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/klimat effekter-i-sjoar-och-vattendrag>.

lxxi Sveriges radio. *Att rusta för ett blötare Sverige.* 2024. [Att rusta för ett blötare Sverige 14 mars 2024 - Vetenskapsradion Klotet | Sveriges Radio](https://www.sverigesradio.se/artiklar/att-rusta-for-ett-blotare-sverige-14-mars-2024-vetenskapsradion-klotet) (Hämtad 2023-03-26)

lxxii Sveriges radio. *Att rusta för ett blötare Sverige.* 2024. [Att rusta för ett blötare Sverige 14 mars 2024 - Vetenskapsradion Klotet | Sveriges Radio](https://www.sverigesradio.se/artiklar/att-rusta-for-ett-blotare-sverige-14-mars-2024-vetenskapsradion-klotet) (Hämtad 2023-03-26)

lxxiii Svensk försäkring och ivl svenska miljöinstitutet. 2023. *Klimatanpassning hos Sveriges kommuner 2023.*

<https://www.ivl.se/download/18.53d0007188a91f959e18b8/1686651790294/Klimatanpassning2023-kortrapport.pdf> (Hämtad 2023-03-26)

lxxiv [EXECUTIVE SUMMARY European climate risk assessment TH-AL-24-001-EN-N.pdf](https://www.efraim.europa.eu/media/10000/attachments/EXECUTIVE_SUMMARY_European_climate_risk_assessment_TH-AL-24-001-EN-N.pdf)

lxxv SWECO. *Expect the unexpected: Floods and critical infrastructure – Building resilient to rainfall-induced floods in European cities.* 2023. <https://www.sweco.se/wp-content/uploads/sites/3/2023/11/Report-Floods-and-critical-infrastructure.pdf>. (Hämtad 2023-01-05)

lxxvi WSP. *Ortsstruktur och funktionella samband i södra Sverige.* Regionsamverkan Sydsverige. 2023.

<https://storymaps.arcgis.com/collections/b7b8da2a9079409a8aa985ac7334300a> (Hämtad 2023-01-04)

Bilagor

Bilaga 1 Beslutsprotokoll Kommunstyrelser och Regionala utvecklingsnämnder

Bilaga 2 WSP (2024) Utökat samarbete Sydost - Analyser från regiondatabasen